

פרטיכל מס' 6

מיטיבת ועדת העבודה

מיום ג', כ"ח באדר א' תשי"א (6.3.51)

בזכרו חברי הועדה:

- מ. אונא
- ז. גלוסקא
- נ. הרפז
- ז. טברסקי
- ח. כהן-סיגורי
- י. כנע
- ד. שרי

מ ו ז מ נ י ם :

מר בר-ניב - יועץ מטפטי של משרד העבודה
מר קיסרון - מטעם משרד המטפטים.

היו"ר ד. שרי:

אנו פותחים את הישיבה.
אנו עוברים לסעיף 11.

11. (א) הטר רטאי להתיר העבדת עובד בטעות נוספות ובטנוחה הסבועית -

- (1) בתקופה שבה קיים במדינה מצב של חירום בתוקף הכרזה לפי סעיף 9(א) לפקודת טדרי השלטון והמטפט, תש"ח - 1948, ובטעה טצדכי ההטפקה והטירותים החיוניים מחייבים זאת, לדעת הטר, או לדעת שר הבטחון, כשהטדובר הוא במקומות עבודה הנתונים להוראותיו, או טבהם טבאעים הזמנות של צבא-הגנה לישראל.
- (2) בטירותים ציבוריים לא תעטייתים;
- (3) בטטירה;
- (4) במקום טבו מטפלים בחולים, בבתי טרקחת, בטוסדות החלטה, בטוסדות לטטפול בזקנים או בילדים;
- (5) בבתי אוכל, בבתי טלון, בבתי קפה, בטפעלי תרבות, טפורט ושטועים.

(ב) הטר רטאי להתיר העבדת עובד בטעות נוספות:

- (1) בעבודת הכנה או גטר טייט לעטותה טחוץ לשעות העבודה הרגילות, ובעבודה טטטבעה היא נעטיט לסירוגים ובהטקות, ועל העובד להיות כל הזמן בעבודתו;
- (2) בעבודה עונתית או במקרים יוצאים מן הכלל כטיט לחץ עבודה זמני בלתי רגיל;

(ג) הטר רטאי להתיר העבדת עובד בטעות הטנוחה הסבועית או בחלק מהן:

- (1) בעבודה טתהליכה מחייב טתיעטה כל ימי הטבוע ואין להט יקא להטטיקה לכל הטנוחה הסבועית;
- (2) במקום טעובדים בטטטרות;
- (3) בתחבורה;
- (4) בעבודה הקטורה בטטטרים לטטפול בנעלי חיים, ובמקרים יוצאים מן הכלל - בהטקאה.

סר קיטרונו:

לסעיף זה יש תוספת של סעיף קטן ד':

"היתר לפי סעיף זה להעבדת עובד במנוחה
השבועית, לא ינתן אלא על פי החלטת ועדת
השרים, שתהיה מורכבת מראש המטעלה, שר
הדתות ושר העבודה."

ס. אונא:

ברצוני להעיר 3 הערות:

(1) אנו מציעים להפריד בין ההיתרים בטעות
נוספות לבין ההיתרים במנוחה השבועית. אנו מציעים שיהיה סעיף אחד
הדן על היתרים בטעות וסעיף שני הדן על היתרים במנוחה
השבועית;

(2) אנו מציעים כי ההיתר במנוחה השבועית
יובא בנוסח כולל.

(3) אנו מציעים שסעיף 27, הדן על סוגי
העובדים שהחוק אינו חל עליהם, יצומצם עד כמה שאפשר.

אנו מציעים להפריד בין ההיתרים בטעות
נוספות לבין ההיתרים במנוחה השבועית טעמים: (א) סכיון
טצירופם יוצר הרחבה שאינה לצורך הענין; (ב) ההצעה הזאת נובעת
מתוך ההצעה השניה; למצוא ניסוח כולל בטביל ההיתרים במנוחה
השבועית, והדבר הזה נחוץ מבחינת גיטתו של הציבור הדתי. אנו סבורים
שיש אפשרות למצוא ניסוח אשר יאפשר את ההיתרים ההכרחיים במנוחה
השבועית, מבלי לפגוע בדרישות הציבור הדתי. אין בזה רצון לצמצם את
הדברים ההכרחיים, כי אם לנסח את הדברים בצורה כוללת בזאת, אשר תתן
את האפשרות לוועדת השרים לאשר את ההיתרים הדרושים, מבלי לפגוע
ברגשותיהם של הציבור הדתי. אם יהיה ניסוח כולל, אפשר ע"כ לצמצם
את סעיף 27, כלומר, לוותר על כך שאלפי עובדים יוצאו מתחולת החוק.
על כן, אנו מציעים את השינויים הללו בניסוח החוק. על פרטי הניסוח
אפשר יהיה לדון אח"כ, אך בכדי לתת לכם מושג, אקריא בפניכם את
הניסוח, כפי שתארנו אותו: "ועדת השרים רשאית להיתר העבדת עובד
בטעות המנוחה השבועית או בחלק מהן בעבודה שהפסקתה לכל המנוחה
השבועית עלולה לסכן את הבטחון, הכלכלה או השירותים החיוניים של
המדינה והציבור".

סר בר-ניב:

איני רוצה להביע דעה לגופו של הענין, כי
אם רק מבחינה טכנית מספטיית.

אין כל קוסי לדון לחוד בהיתר עבודה במנוחה
שבועית ולדון לחוד בהיתר עבודה בטעות נוספות, עוהי רק בעיה של
עריכה.

נראה לי, שמבחינת האמנה הבין לאומית אפשר
להזדקק לפורמולה כללית בדבר היתר עבודה במנוחה שבועית, שבה יהיו
רק אבני בוחן סתי ינתן ולא באיזה מקרים ינתן. אם תחליטו לקבוע
פורמולק כללית, תעמוד הבעיה לקבוע מה הם אבני הבוחן.

אשר לסעיף 27, אני מבקש לא לדון בו עתה.
כאשר נביע אליו, אוכיח לכם למה אין אפשרות להטיל את החוק על
העובדים המפורטים בסעיף 27.

היו"ר ר. שי:

ישנה הצעה שסעיף 11 יופרד לסני חלקים:
א. החלק הדן בקטר להיתר עבודה במנוחה שבועית,
הדן באותו ענין.
ב. החלק הדן בקטר להיתר עבודה בטעות נוספות.

אם אין התנגדות עקרונית לתיקון זה, נקבע אותו
ואחרי כן נראה במה לסלא את המסגרת הזאת.

מר סיטרון:
אני מבקש לאפשר למסרד המספטים יחד עם היועץ
המספטי של מסרד העבודה לחשוב בדבר, כיון
שזהו מקרים שלא נפגטנו בו.

היו"ר ר. טרי:
הזכות למספר המספטים סמורה. אנו מחליטים
החלטת נסיון לסנות את מסגרת הסעיף.

מר אונא מציע שבמקום הפירוט הטובא בסעיף
11(ג) יונא ניסוח כולל הקובע את אבני הבוחן של ההיתרים, והוא מציע
את הניסוח הבא: "הסר רטאי להתיר העבדה עובר בסעות הסנוחה הסנועית
או בחלק מהן בעבודה שהפסקתה לכל הסנוחה הסנועית עלולה לסכן את
הבטחון, הכלכלה או אטרותים החיוניים של המידנה והציבור". לי לא
נראה שפורטולה זו מכסה את הפירוט בסעיפים הקטנים המוצעים בחוק.

מר בר-ניב:
אני הייתי מציע שהועדה תחליט אם בכוונתה
למצוא פורטולה כזאת אשר תכסה את אותם
המקרים המפורטים בחוק - אז נחפש ונמצא אותה - או אם הכוונה היא
למצוא פורטולה אשר תכסה מקרים אחרים, ואז הענין הוא אחר לגמרי.

היו"ר ר. טרי:
האם כוונת הצעתו של מר אונא היא, למצוא
פורטולה אשר תענה לכל הנפיות המפורטות
בחוק, או שיש לו התנגדות לחלק מהסעיפים, והוא מבקש להתפטר מהם על ידי
פורטולה מגבילה. באם הכוונה היא לקבוע פורטולה שתהיה חופפת לכל
המקרים המפורטים בחוק, אני נוח לרצות. אם הכוונה היא לקבוע פורטולה
אשר תוציא דרך החלון מה שאי אפשר להוציא דרך הדלת, אתנגד לכך.

ס. אונא:
אני מדבר על ניסוח כולל שתוך כוונה שכל
המקרים המפורטים בחוק יכולים לתיות כלולים
בניסוח זה. אם לא תקבל הצעתי לקבוע ניסוח כולל, אתנגד לכמה סעיפים
המפורטים בחוק.

ס. בנטוב:
אני חושב שכל ניסוח כולל שתדחק סכוונתו של
מר אונא, כיון שפורטולה כללית נותנת מקום
לפירוטים יותר רבים מאשר פורטולה ספורטת.

בסעיף 4 היה לנו ויכוח ביחס לניסוח: "לפי
טעת הסר" וקבלנו הצעת פסרה. האם הצעה זו חלה גם בקטר לסעיף זה
ולסעיפים אשר יכואו? אני חושב כי אותה פורטולה שקבלנו ביחס לסעיף 4
צריכה לחול גם על הסעיפים האחרים.

היו"ר ר. טרי:
בסעיף 4 דובר על מצב רגיל בטעה שבסעיף זה
מדובר על מצב חירום.

אני מציע להחליט בענין ההצעה לקבוע
פורטולה כוללת להיתרים בסעות הסנוחה הסנועית. לאחר שסטענו ספי
צר אונא, שהוא מסכים שהפורטולה הכוללת תהיה חופפת את הפירוט הנמצא
בחוק, אנו מחליטים לבקש את נציגי מסרד העבודה ומסרד המספטים
להמציא לנו נוסחה כוללת, ואחר כך נדון עליה.

אנו חוזרים לדון בסעיף זה כאילו בכל המקרים
מדובר רק על היתרים בסעות נוספות. נתחיל מסעיף 11(א)(1).

ע/ע/אר

ס. בנטוב:

אני חוזר על בקסתי, למחוק את המלים:
"לדעת סר הבטחון".

א. גולדראט:

הייתי רוצה שנקבל הסבר על המושג, מצב
של חירום".

היו"ר ר. סדי:

בחוק כתוב בפירוט: "מצב של חירום בתוקף
הכרזה לפי סעיף 9(א) לפקודת סדרי הסלטון

והמספס, תש"ח - 1948".

א. גולדראט:

הייתי פציע לכתוב במקום "מצב של חירום" -
"מצב של מלחמה".

בר סיטרו:

אני רוצה לענות בקטר להצעתו של חבר
הכנסת בנטוב, למחוק את המלים: "לדעת הסר".
הויכוח הזה אינו חדש. המצב הוא פשוט וברור מאד: אם נמחק את
המלים: "לדעת הסר", התוצאה תהיה שכל אדם יהיה רשאי לפנות לבית
משפט גבוה לצדק, ובית המשפט הגבוה לצדק יצטרך להחליט אם היו
מסיבות, זאת אומרת, בית הדין הגבוה לצדק יבוא במקום המשטלה ויצטרך
למלא תפקיד שאינו ראוי למלאו, שאינו רוצה למלאו ושאינו מוכשר
למלאו, מפני שאין בידו החומר והאינפורמציה הדרושים. בית הדין
הגבוה לצדק צריך להחליט בשאלה אחת בלבד: אם הסר פעל לאחר שבחן
את כל הגורמים האובייקטיביים. לא יתכן שבית הדין הגבוה לצדק יפסוק
אם המסיבות דרשו את הפעולה, כיון שזהו התפקיד העיקרי של המשטלה,
ולא יכול להיות התפקיד של בית המשפט.

ז. גלוסקא:

אני מבקש לתקן ולכתוב במקום "במצב חירום" -
"בזמן מלחמה".

סו בר-ניב:

אל נבניט לכל חוק מושג חדש. בחוק איסור
אפיית לילה איפסדנו להתיר אפיית לילה
בזמן שהוכרז כמצב חירום. מצב חירום אינו רק מצב אובייקטיבי, הוא
גם מצב תחוקתי. יתכן שפעם תבוא הכנסת ותספול מחדש בזכות הנתונה
למשטלה להכריז על מצב חירום, על כל פנים, אין לקסור זאת למצב מלחמה,
כי מצב חירום יכול להיות קסור במלחמה, אבל לא מזדה עם המלחמה,
הוא יכול להיות לפני המלחמה, הוא קיים גם לאחר המלחמה כתוצאה
מהמלחמה.

החלק הסני של הסעיף בא מכיון שעלול להיות
טקרה שאמנם קיימים התנאים האובייקטיביים להכרזת מצב חירום, אך
מצב החירום לא הוכרז. במקרה זה הסר אינו צריך לחכות עד ההכרזה.

בסעיף זה הסדובר הוא בסני סרים. בדרך כלל,
הסיקול הכללי נתון לסר העבודה, אבל ישנם מצבים ומקרים שרק עניני
הבטחון קנבעים בהם. לכן, רק בענינים הברגעים בצבא, בותן סר הבטחון
את דעתו, ורק בספעלים הנתונים להוראותיו.

ס. אונא:

אני חושב שאין אפשרות אחת מאסר להסאיר
את הנוסח המוצע בסעיף קטן 1. בעצם, המושג
של טעת חירום התרחב היום יתר על המידה, אבל אין זה נוגע לחוק.

ביחס לנוסח, בחוק כתוב: "...ובטעה סצרכי
ההספקה והסדרותים החיוניים סחייבים זאת..." אולי רצוי יותר לנסח:
"ואם צרכי ההספקה והסדרותים החיוניים סחייבים זאת". ובכלל, אם זאת
תוספת, זוהי הרחבה שאין לה כל אנחנה. אם אומרים: "בטעה סצרכי ההספקה
והסדרותים החיוניים סחייבים זאת", זה יכול להיות בכל רגע.

ע/אד

היו"ר ר. טרי:

בארץ כשלנו, צרכי ההספקה והשחתיים החיוניים הם ניטוק רציני להיתרי עבודה בטעות נוספות.

מר בר-ניב:

בסעיף קטן 1, לא מדובר על שני דברים שאין ביניהם כל קשר. מדובר על אותם המקרים שעוד לא הספיקו להכריז על מצב חירום, ועל תפרשו זאת באופן רחב יותר. שני הדברים האלה קשורים יחד, הם סמוכים אחד לשני.

ס. בנטוב:

אני מטכיים שענין זה המתבטא בטלים: "לדעת השר", הוא ויכוח ישן, אולם דוקא מפני שקיימת איזו עקשנות מיוחדת מצד נציגי הממשלה, אני רואה בזה חשיבות מרובה. איני רוצה ללכת בדאך של בזיון בית הדין העליון, כפי שעשה זאת נציג הממשלה. אם בית הדין אינו סטוגל, הוא אינו סטוגל לדון גם בעניינים אחרים. טבעי הוא שכל מוסד אקזקוטיבי רוצה להרחיב את סמכויותיו, לשם נוחיותו הוא. עד גבול יחיד אני סובלן להאכיים לכך, אבל לא כזכות אמטולוטית המסוריינת מלטרע בפני כל ערעור. בטעה שאין לנו קונסטטוטציה וסמכויות די רחבות נסטרות בידי השרים, גם במצב של חירום קיימים חוקים. אם ינסחו באופן פשוט ויאטרו, כי במקרים כאלה רשאי השר להוציא תקנות, תהיה אז גם אפטרות של ערעור. לכן, אני מציע למחוק את הטלים: "לדעת השר".

היו"ר ר. טרי:

אני בעד זה שיסאר הנוסח הקבוע בסעיף קטן 1, אולם ברצוני להפנות את תשומת לבכם לכעיה 30 האומר: "השר לא יתקין תקנות לפי הסעיפים 4 ו-22, לא יתן היתר כללי לפי הסעיפים 11, 12 (א) ו-20 ולא יתן צו לפי סעיף 12 (ב) אלא לאחר התייעצות עם אירגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של העובדים במדינה וכן עם אירגוני מעבידים דפרזנטטיביים במדינה, שלדעת השר הם נובעים בדבר". לא יעלה על הדעת שכאשר אירגון העובדים יתנגד למתן היתר לעבוד בטעות נוספות, שזה יעשה. אין בידי אירגון העובדים אמצעים למנוע את העוול הזה לפני שיזקק לאיזה שהוא דין ודברים, ואין להעלות על הדעת שהשר יזלזל בדעתו ובהתנגדותו של אירגון העובדים אשר מכיל את רוב עובדי המדינה.

א. בולדראט:

באופן פורמלי קיים עתה מצב חירום במדינה, אבל למעשה לא קיים מצב כזה. מסעיף 11 (א) (1) נודף ריח של בטחון, ולכן אני מציע לקצרו ולנסחו: "לדעת השר ולדעת שר הבטחון", ולמחוק את הטלים: "שהמדינה היא במקומות עבודה הנתונים להוראותיו, או שבהם מבצעים הזמנות של צבא ההגנה לישראל".

ג. הרפז:

נדמה לי שאפשר לנסח את הסעיף כפי שמציע מר בולדראט.

מר בר-ניב:

ביחס להצעה לקסוד את שני השרים, שר הביטחון ושר העבודה, לדעתי ישנה כאן טעות. אתם יוצאים מתוך הויה שבזמן מלחמה, שר הבטחון הוא הקובע בכל העניינים, וזוהי תפיסה נכונה. בזמן מלחמה נמסכת חלוקת התפקידים בין השרים, וענייני עבודה שייכים למסדר העבודה. באנגליה, למשל, מסדר העבודה עוסק גם בענייני גיוס. גם אצלנו בזמן המלחמה, מנהל כוח האדם וענייני כוח האדם היו נתונים למסדר העבודה. עמדת הממשלה היא, שגם בזמן מלחמה מסדר העבודה הוא העוסק בענייני עבודה. בטעיף זה הכוונה היא ששר הבטחון יסקול בענייני עבודה רק במקומות עבודה הנתונים להוראותיו, או שבהם מבצעים הזמנות של צבא ההגנה לישראל.

ס. בנטוב: אני מציע להפריך את הסעיף ולכתוב: "בתקופה שבה קיים במדינה מצב חירום בתוקף הכרזה לפי סעיף 9 (א) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח - 1948, רטאי סר העבודה, לפי הצעת סר הבטחון ובטחה שצרכי ההטפה והטרות החיוניים סחייבים זאת, כשהמדינה היא במקומות עבודה הנתונים להוראותיו של סר הבטחון, או שבהם מבצעים הזמנות של צבא ההגנה לישראל". אחר כך יהיה סעיף נפרד האומר כי "הסר רטאי להתיר העבדת עובד בשעות נוספות...".

היו"ר ר. טרי: ישנן שתי הצעות: (1) להטאיר את הסעיף כפי שהוא מנוסח בחוק, לאחר שהוסר ענין המנוחה הסבועית; (2) הצעתו של סר בנטוב, למחוק את הסלים, לדעת הסר.

ה צ ב ע ה

- 4 - בעד סעיף 11(א)(1), כפי שהוא מנוסח בחוק
- 2 - בעד הצעתו של סר בנטוב, למחוק את הסלים; לדעת הסר

סעיף 11(א)(1) אוסר

הסתליגות: ס. בנטוב, ח. כהן-סיגורי.

אנו עוברים לסעיף 11(א)(2).

סר בר-ניב: הכוונה בסעיף זה היא למים, חשמל, טרותי נקיון, טרותי דאר, תחבורה, טרותי בריאות וכו

ס. אונא: ביחס לסוסג, טרותים ציבוריים, האם אין צורך לקבוע הגבלה?

סר בר-ניב: החיים הם כאלה טאי אפסר לקבוע תנאי. ישנם מקרים שהחיים אינם יכולים לעמוד בהם.

סעיף 11(א)(2) אוסר.

סעיף 11(א)(3) אוסר.

סעיף 11(א)(4) אוסר.

היו"ר ר. טרי: אנו עוברים לסעיף 11(א)(5).

א. גולדראט: לטם מה יש צורך לפרט; מפעלי תרבות, ספורט וטעוטים. מספיק לכתוב: מפעלי תרבות.

סר בר-ניב: לי נראה טאם מדברים רק על היתר עבודה בטעות נוספות, איני חוסב שהדברים האלה מאפסרים במהותם היתר עבודה לשעות נוספות, אני מבקש לאפסר לנו לבדוק זאת.

עע/אר

אנו עלזרים עתה לסעיף 11(ב)(1) אשר
טעתה יהיה סעיף 11(א)(6).

היו"ר הרשמי:

סעיף 11(ב)(1) אושר.

אנו עוברים לסעיף 11(ב)(2), אשר טעתה

יהיה סעיף 11(א)(7).

אני מבקש להוסיף את המלים: "חוץ מערבי
שבתות וימים טובים".

א. בולדראט:

אף אני חושב שביחס לערב שבת או ערב חג
צריך היה להיות ניסוח טיפוח.

ג. הרפין:

ישנה בענין זה אי הבנה, אנו דנים עתה
ביחס להיתר עבודה בטעות במספרים ולא

סר בר-גב:

בטעות הטבועית. אטעב הנוספת היא ביום ששי יכולה להיות גם לא בטעות
הקבוצות בטעות המזדחה הטבועית. במדה שהסעיף אינו פובע בתחום 36
הטעות של המנוחה הטבועית, הצעתו של מר בולדראט איננה טבוססת. הצעתו
שייכת למנוחה הטבועית, ועל כך נדון לחוד.

סעיף 11(ב)(2) אושר.
